

Asia: VN/26873/2024

Lausuntopyyntö: Naisiin kohdistuvan väkivallan ja perheväkivallan torjumisesta annetun direktiivin (NKV-direktiivi) täytäntöönpano; työryhmän mietintö

Direktiivin suhde nykytilaan

Mitä huomioita teillä on kansallisen nykytilan ja direktiivin suhteen arvioinnista? Pyydämme arviossanne keskittymään siihen, mitä direktiivi näkemyksenne mukaan edellyttää vähimmäistasolla.

Oikeusministeriö on pyytänyt Poliisiammattikorkeakoulua lausumaan työryhmän mietinnöstä liittyen naisiin kohdistuvan väkivallan ja perheväkivallan torjumisesta annetun direktiivin (NKV-direktiivi) täytäntöönpanoon liittyvistä lainsäädännön muutoksista.

Poliisiammattikorkeakoulu kiittää mahdollisuudesta lausunnon antamiseen ja arvioi esitystä pyydetyllä tavalla kokonaisuutena sekä lisäksi erikseen pyydetystä kohdista eli keskeisistä ehdotuksista ja ehdotusten vaikutuksista.

Direktiivin suhde nykytilaan

Lausunnossa on keskitytty pyydetyn mukaisesti arvioimaan sitä, mitä direktiivi Poliisiammattikorkeakoulun näkemyksen mukaan edellyttää vähimmäistasolla.

Mietinnössä ehdotetuilla toimenpiteillä erityisesti poliisille asetetaan iso vastuu naisiin kohdistuvan väkivallan ja perheväkivallan torjumiseksi.

Poliisiammattikorkeakoulun näkemyksen mukaan lähisuhdeväkivallan ilmiöön vaikuttaminen edellyttäisi huomattavassa määrin muita toimenpiteitä kuin rikosoikeuden keinoja. Tilanteessa ollaan tavallaan jo myöhässä siinä vaiheessa, kun asia tulee poliisin tietoon. Yleensä niin sanottua ensimmäistä kontaktia edeltää eri muotoista lähisuhdeväkivaltaa ja usein vasta fyysisen väkivallan myötä tilanteesta ilmoitetaan poliisille.

Lähisuhdeväkivalta on laaja yhteiskunnallinen ongelma, jonka torjumiseksi tarvittaisiin laajempia toimenpiteitä kuin mietinnössä ehdotetaan eli mietinnössä mainittujen ehdotusten lisäksi muita yhteiskunnallisia toimenpiteitä kuin poliisille asetettua vastuuta.

Poliisilla on tärkeä rooli lähisuhdeväkivaltaan puuttumiseksi silloin, kun tilanne tulee poliisin tietoon, mutta tätä ennen erityisen tärkeää olisi tilanteiden tunnistaminen esimerkiksi terveydenhuollossa ja sosiaalihuollossa sekä eri ikäryhmien koulutusympäristöissä.

Työryhmän mietinnössä on ehdotuksia tilanteen korjaamiseksi, mutta Poliisiammattikorkeakoulun näkemyksen mukaan ehdotukset eivät ole riittäviä siihen nähden, mitä direktiivi vähimmäistasolla edellyttää. Työryhmän mietinnössä esitetyt lainsäädäntöuudistukset eivät siis kaikilta osin täytä direktiivin vähimmäisvaatimuksia. Huomion arvoista on se, että mietinnössä nähdään ongelman ratkaisuksi erilaisten velvoitteiden asettaminen poliisille, vaikka tätä ei voida pitää riittävänä. Poliisilla yksinään ei ole mahdollisuutta ratkaista tätä yhteiskunnallista ongelmaa, jonka taustasyihin pitäisi puuttua. Lähisuhdeväkivallan ilmeneminen on seurausta muista haasteista yksilöillä ja heidän välillään. Siksi vaikuttavaa olisi ehkäistä taloudellisia, sosiaalisia ym. haasteita, joita ilmiön taustalla yleensä on.

Poliisiammattikorkeakoulun käsityksen mukaan poliisilla on tällä hetkellä ainoana viranomaisena yhtenäinen ohjeistus, koulutus ja osaamistavoitteet tähän osa-alueeseen muiden poliisin tehtävien ohella. Mietinnön näkemystä direktiivin vähimmäisvelvoitteiden saavuttamisesta voidaan pitää monesta eri näkökulmasta ongelmallisena, joista seuraavaksi tarkemmin.

Koulutukseen liittyviä näkökulmia

Poliisin täydennyskoulutuksessa ja tutkintokoulutuksissa on koulutettu lähisuhdeväkivaltaan puuttumista riskinarvioinnin kautta jo vuodesta 2022. Kysymyksessä on ollut Poliisiammattikorkeakoululle osoitettu velvoite (tulostavoite useana vuonna) koulutuksen laatimisesta työssä oleville poliiseille (täydennyskoulutus) ja sisällytettäväksi poliisin eri tutkintokoulutuksiin (poliisin AMK-tutkinto, alipäällystön erikoistumisopinnot AP-EOP ja päällystön YAMK-tutkinto). Nämä velvoitteet Poliisiammattikorkeakoulu on toteuttanut.

Terveyden ja hyvinvoinnin laitos on arvioinut selvityksessään Poliisiammattikorkeakoulun opetusta muiden oppilaitosten ohella vuonna 2025. Selvityksessä "Sen tulisi olla pakollista!" Naisiin kohdistuvan väkivallan ja lähisuhdeväkivallan teemat korkeakouluopetuksessa, Työpaperi 1/2025 (saatavilla: <https://www.julkari.fi/items/d8d5d516-97e6-45e5-b34c-9de51ed7c709>), Poliisiammattikorkeakoulussa toteutettavaa koulutusta on tarkasteltu yksityiskohtaisesti. Tätä lähisuhdeväkivallan tunnistamiseen ym. koulutusten laaja-alaista arviointia ei ole työryhmän mietinnössä huomioitu lainkaan.

Mainituissa selvityksessä todetaan, että poliisin koulutuksessa asiat ovat koulutuksen pakollisuuden ja opetuksen tuntimääräisen laajuuden osalta lupaavalla mallilla (Työpaperi 1/2025, s. 53). Poliisiammattikorkeakoulu sai selvityksessä siis ns. puhtaat paperit koulutuksen tasosta ja pakollisuudesta toisin kuin monet muut selvityksen kohteena olleet oppilaitokset. Myönteisestä palautteesta riippumatta teeman opetusta kehitetään edelleen poliisin tutkintokoulutuksissa ja täydennyskoulutuksessa.

Poliisin ja muiden rikosprosessin toimijoiden koulutuksen sisältöä on arvioitu myös mietinnössä viitatussa Yhdenvertaisuusvaltuutetun toimiston 20.1.2026 julkaisemassa selvityksessä Pari- ja lähisuhdeväkivalta käräjäoikeuskäytännössä (Kainulainen – Rantala), jossa on myös havaintoja poliisissa toteutusta koulutuksesta. Siltä osin selvityksessä todetaan, että poliisin kouluttaminen on parantanut lähisuhdeväkivallan tunnistamista ja tapausten rikostutkintaa ja että koulutusta on syytä edelleen jatkaa ja laajentaa sen kohderyhmää.

Nämä selvitykset ja erityisesti Terveyden ja hyvinvoinnin laitoksen tekemä selvitys osoittaa samalla sen, että pakollista kouluttamista lähisuhdeväkivallan tunnistamiseksi ja siihen puuttumiseksi tulisi olla laajemmin myös muiden tutkintoon johtavien oppilaitosten opetusohjelmissa. Riittävänä ei ole pidetty, että vain poliisi huolehtii koulutuksensa ajantasaisuudesta.

Mietinnön ehdotusta Direktiivin 36 artiklan ammattihenkilöille suunnatun koulutuksen ja tiedotuksen osalta ei voida pitää perusteltuna. Pakollisen koulutuksen toteuttamista muiden viranomaisten ja toimijoiden osalta – nimenomaan tutkintoon johtavassa koulutuksessa – ei voida pitää tällä hetkellä riittävänä. Kuten Terveyden ja hyvinvoinnin laitoksen selvityksestä ilmenee, koulutuksen pakollisuus on riittävällä tasolla vain poliisin tutkinto- ja täydennyskoulutuksessa. Rikosprosessin toimijoiden osalta voidaan todeta, että koulutustarpeita lähisuhdeväkivalta-teemassa on erityisesti esitutkinnan jälkeen rikosprosessin myöhemmän vaiheen toimijoiden keskuudessa.

Poliisissa jo toteutettua ja tällä hetkellä toteutettavaa koulutusta ei ole syytä jättää mietinnössä huomiotta. Tähän liittyvä täydennys pyydetään tekemään siten kuin myöhemmin lausunnossa todetaan.

Valtakunnallisten koordinoitujen tukipalveluiden riittämättömyys

Lähisuhdeväkivaltaan puuttuminen edellyttäisi valtakunnallisesti koordinoituja tukipalveluja, jotta lähisuhdeväkivaltaan johtavaa käyttäytymistä pystytään ehkäisemään ennalta.

Vaikuttavinta olisi puuttuminen lähisuhdeväkivaltaa käyttävän henkilön toimintaan. Silloin pyrittäisiin vaikuttamaan niihin syihin, joista henkilö käyttää erimuotoista lähisuhdeväkivaltaa valitsemaansa kohteeseen. Lähisuhdeväkivallan uhrin auttaminen on välttämätöntä, mutta vähintään yhtä tärkeää olisi pyrkiä vaikuttamaan lähisuhdeväkivaltaan syyllistyvään henkilöön. Vain tekijän toimintaan puuttumalla pystytään ennalta ehkäisemään tulevia väkivallan tekoja ja erityisesti väkivallan kohteen vaihtumisen jälkeen.

Poliisihallinnon koulutuksissa vuodesta 2022 alkaen on tullut esille isona haasteena, ettei yhteiskunnassa ole riittävästi sellaisia koordinoituja tukipalveluja lähisuhdeväkivallan ehkäisemiseksi, jotta kaikilla osallisilla olisi yhdenvertaisesti mahdollisuus päästä tukipalvelujen piiriin. Tukipalvelut ovat usein ns. kolmannen sektorin vastuulla, projektirahoituksella ja siten määräaikaaisesti toteutettuja. Tukipalvelut vaihtelevat paikallisesti huomattavasti, eikä tarkoituksenmukaisena resurssien käyttämisenä pidetty sitä, että poliisi joutuu etsimään tukipalvelujen toteuttamisen tapaa kullakin paikkakunnalla erikseen.

Rikosoikeutta ja rangaistuksia ei ole käytännön työssä nähty toimivina keinoina puuttua lähisuhdeväkivaltaan. Tilanteissa menettelyn taustalla on usein taloudellista, sosiaalista ja muuta haastetta ja harvemmin pelkästään ”halua” olla väkivaltainen toista kohtaan. Toki viimeksi mainitussakin tilanteessa rikosoikeus voidaan nähdä vaikuttamattomana keinoa puuttua väärin käyttäytymismalleihin tai persoonallisuuden haasteisiin. Tällaiset lähisuhdeväkivallan tekijät oikeuttavat tekonsa muilla kuin itseensä liittyvillä perusteilla, jolloin rikosoikeus voi vain edelleen lisätä lähisuhdeväkivaltaa.

Yleensä näiden muiden haasteiden ilmenemisen myötä tilanne eskaloituu väkivallaksi, jolloin poliisi hälytetään paikalle. Poliisi kokee tältä osin voimattomuutta, koska sillä ei ole – eikä poliisille poliisilaissa (872/2011, PoL) asetettujen tehtävien puolesta pitäisikään olla – käytettävissään

sellaisia keinoja, joilla olisi todellista vaikutusta yksittäisten ihmisten väkivallan taustalla oleviin haasteisiin puuttumiseen.

Riskinarvioinnin työkalun tarpeellisuus

Poliisihallinnon koulutuksissa vuoden 2022 jälkeen on tullut esille, että riskinarvioinnin tekemiseen tarvittaisiin ”kätevä” tietotekninen ohjelma, jotta ensipartion tekemä riskinarvioinnin tiedot siirtyisivät eteenpäin käytettäväksi. Riskinarviointia koskevaa tietoteknistä ohjelmaa on kehitetty, mutta sitä ei ole saatu käyttöön täysimittaisesti, koska kysymys on laajemmasta huomattavasti resursseja vaativasta poliisin järjestelmien kehittämisestä. Poliisiammattikorkeakoulun näkemyksen mukaan riskinarvioinnin toteuttamiseksi tarvittaisiin poliisin toimintaan selkeä tietotekninen tapa, jolla riskinarvioinnin tiedot siirtyvät eteenpäin, eivätkä jää johonkin sellaiseen paikkaan, josta niitä ei pysty löytämään.

Riskinarvioinnin tietoja tulee poliisin lisäksi muiden viranomaisten ja kolmannen sektorin toimijoiden tietoon. Riskinarvioinnin tieto voi tulla ilmi esimerkiksi terveydenhuollon ja sosiaalihuollon tai Nollalinjan kontaktissa. Kaikilla toimijoilla tulisi olla selkeä näkemys siitä, miten riskinarvioinnin tiedot saadaan tietoturvallisesti ja kattavasti moniammatillisen työryhmän käyttöön, jotta puuttuminen lähisuhdeväkivaltaan olisi oikea-aikaista ja tehokasta. Tältä osin mietinnössä olevaa ehdotusta tietojen antamisesta ja saamisesta vain suostumukseen perustuvana ei voida pitää riittävänä.

Keskeiset ehdotukset

Mikä on näkemyksenne esityksen keskeisistä ehdotuksista ja suhteesta direktiivin edellyttämään vähimmäistasoon? Pyydämme kommentoimaan jokaista kohtaa erikseen kunkin otsikon alle.

Seuraavaksi Poliisiammattikorkeakoulu lausuu esityksen keskeisistä ehdotuksista pyydettyllä tavalla.

Esityksen keskeiset ehdotukset ja suhde direktiivin vähimmäistasoon

Poliisiammattikorkeakoulu on käsitellyt tätä teemaa osin lausunnon edellisessä kohdassa eikä toistaminen tässä yhteydessä ole tarkoituksenmukaista. Vastuun asettaminen riskinarvioinnin tekemiseen korostuneesti esitutkintaviranomaiselle ja käytännössä poliisille ei ole riittävä toimenpide lähisuhdeväkivallan tunnistamiseksi ja siihen puuttumiseksi.

Ehdotuksessa riskinarviointi ja siihen liittyvät toimenpiteet ehdotetaan tehtäväksi asianomistajan lisäksi asianomistajan lapseen tai asianomistajan kanssa samassa kotitaloudessa asuviin hänestä riippuvaisessa asemassa oleviin henkilöihin (huollettavat) nähden. Ehdotus on ristiriitainen siltä osin, että tämä velvoite asetetaan vain esitutkintaviranomaiselle, vaikka esimerkiksi poliisilla ei ole sille asetettujen tehtävien tai toimivaltuuksien osalta mahdollisuutta puuttua niihin juurisyihin, jotka aiheuttavat lähisuhdeväkivallan kohdentumista aikuisista riippuvaisessa asemassa oleviin henkilöihin.

Lastensuojelulaissa (417/2007, LSL) on erikseen säädetty kuntien ja hyvinvointialueiden vastuulle kuuluvat toimenpiteet lapsen hyvinvoinnin varmistamiseksi niin ehkäisevän lastensuojelun kuin lastensuojelun asiakkaan olevan lapsen tuen varmistamiseksi. Poliisilla on monen muun

viranomaisen tavoin velvollisuus salassapitosäännösten estämättä viipymättä ilmoittamaan hyvinvointialueelle, jos he ovat tehtävässään saaneet tietää lapsesta, jonka hoidon ja huolenpidon tarve, kehitystä vaarantavat olosuhteet tai oma käyttäytyminen edellyttää mahdollista lastensuojelun tarpeen selvittämistä (LSL 25.1 §, 610/2022). Tämän ilmoitusvelvollisuuden myötä vastuu lapsen tilanteeseen puuttumisesta on yksiselitteisesti muualla kuin poliisilla.

Tässä ja edellä otsikon ”Direktiivin suhde nykytilaan” alla selostetuista syistä mietinnön mukaiset ehdotukset eivät varmista riittävästi lapsen oikeuksien vähimmäistasoa. Puute konkretisoituu siinä, kun riskinarvioinnin velvoitetta ei aseteta selkeästi myös muita toimijoita kuin poliisia koskevaan lainsäädäntöön. Esimerkiksi lastensuojelulain sääntelyä palvelutarpeen arvioinnista olisi syytä tarkastella tässä yhteydessä, olisiko sen täydentämiselle tarvetta lähisuhdeväkivallan riskinarviointia koskevalla sääntelyllä.

Asianomistajan suojelun tarpeen arviointia koskeva ehdotus

Riskinarviointi eli mietinnön kohta asianomistajan suojelun tarpeen arviointi

Työryhmän mietinnössä ehdotetaan uutta sääntelyä asianomistajaan kohdistuvan väkivallan riskin arvioimiseksi. Poliisiammattikorkeakoulu pitää ehdotusta kannatettavana kuitenkin muutamilla seikoilla sitä muuttaen ja täydentäen.

Ehdotetulle säännökselle annettu nimi on haastava, jopa harhaan johtava käytännön näkökulmasta. Asianomistajan suojelu -käsitteen käyttäminen tässä yhteydessä aiheuttaa varmuudella sekaannusta, jos säännöksen nimeä ei korjata. Riskinarviointia koskeva säännös tulisi nimetä selkeästi riskinarviointiksi, jotta se kuvaisi menettelyä oikealla tavalla ja erottuisi jo olemassa olevasta sääntelystä ”Asianomistajan henkilökohtainen arviointi”. Menettelyjen nimeäminen selkeästi olisi välttämätöntä siksi, että menettelyillä on niissä olevien yhtenevyyksien lisäksi erilaiset tavoitteet.

Poliisille toteutettavassa lähisuhdeväkivaltakoulutuksessa korostetaan, etteivät lähisuhdeväkivallan riskitekijät ole selkeästi saatavilla, vaan ne pitää ensinnäkin tunnistaa tehtävän muusta tiedosta, koota yhteen ja toimittaa eteenpäin. Riskinarvioinnin tiedot tulee ehdottomasti pitää erillään esitutkinnan tiedoista, vaikka osin riskinarvioinnin tiedot voivat liittyä samalla kertaa selvitettävänä olevaan rikosepäilyyn. Yksittäisen tutkittavan rikosasian esitutkintapöytäkirjaan eivät kuulu yleisemmät tiedot siitä, millä perusteilla lähisuhdeväkivaltaa kokeneen henkilön asiakokonaisuus siirtyy esimerkiksi moniammatilliseen riskinarviointimenetelmän MARAK-työryhmään.

Esitutkinta ja riskinarviointi tulee siis erottaa selkeästi toisistaan, mitä tämä sääntelyehdotus ei edistä. Esimerkiksi ensipartion toimesta rikosilmoitukseen tulisi kirjata vain rikosepäilyyn liittyviä tietoja, kun taas riskinarvioinnin tiedot eivät kuulu rikosasiaan, vaan ne tulisi kirjata muualle poliisin järjestelmiin. Näiltä osin on olemassa selvä tarve erilliselle riskinarvioinnin tietotekniselle ratkaisulle, jotta ensipartion tekemän riskinarvioinnin tiedot siirtyisivät eteenpäin käytettäväksi.

Nykyisessä esitutkintalain (805/2011, ETL) säännöksessä ”Asianomistajan henkilökohtainen arviointi” (ETL 11:9a) on kysymys niistä toimenpiteistä, joita toteutetaan rikosprosessin aikana – esitutkinnassa, syyteharkinnassa ja tuomioistuinkäsittelyssä – sen turvaamiseksi, että asianomistaja pystyy kertomaan häneen kohdistuneesta rikoksesta totuudenmukaisesti, ilman vaikutteita ja vielä siten, ettei asian uudelleen käsitteleminen olisi uhrille yhä uudelleen häntä traumatisoiva kokemus.

Asianomistajan henkilökohtainen arviointi -säännös on määritetty Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2012/29/EU rikoksen uhrien oikeuksia, tukea ja suojelua koskevasta

vähimmäisvaatimuksista sekä neuvoston puitepäättöksen 2001/220/YOS korvaamisesta, jäljempänä uhridirektiivin perusteella vuonna 2016. Arvioinnin tehtävänä on tunnistaa sellaiset asianomistajat, joiden kertomuksen saamista näytöksi voidaan helpottaa rikosprosessin aikana toteutettavilla suojelutoimilla. Tavoitteina on suojella asianomistajia paremmin, mikä edistää myös aineelliseen totuuteen pääsemistä. Arvioinnin päämääränä on hankkia tietoa siitä, voitaisiinko prosessin aikana toteutettavilla toimilla helpottaa asianomistajan asemaa tapahtumista kertovana uhrina. Näin voidaan edistää osapuolten täysipainoista osallistumista prosessiin, oikeudenmukaisen oikeudenkäynnin toteutumista ja aineelliseen totuuteen pääsemistä. Vielä erikseen teemaa koskevassa käsikirjassa todetaan, ettei arvioinnissa oteta kantaa prosessin ulkopuolisiin suojelutoimiin tai -tarpeisiin kuten lähestymiskieltoon, turvakieltoon tai yleiseen yhteiskunnalliseen erityisryhmien suojeluun. (Rikoksen uhrin suojelutarpeen arviointimenettelyn käsikirja, sisäministeriön julkaisu 14/2016, myöhemmin SM 14/2016, s. 11.)

Asianomistajan henkilökohtainen arviointi toteutetaan siis jo tapahtunutta rikosasiaa käsiteltäessä ja edellä kerrotuista näytön turvaamiseen liittyvistä syistä. Sen sijaan riskinarvioinnissa on kysymys rikosten ennalta ehkäisemisestä. Riskinarviointi uusien rikosten ennalta ehkäisemiseksi tulisi nähdä erillisenä esitutkintaan nähden ja siksi lainsäädännön tulisi myös tukea tätä ajattelua. Kysymys on poliisin poliisilain mukaisista tehtävistä, mutta esitutkinnan ja riskinarvioinnin erillisyyden ymmärtäminen on välttämätöntä.

Poliisin tehtävänä on muun muassa oikeus- ja yhteiskuntajärjestyksen turvaaminen, kansallisen turvallisuuden suojaaminen, yleisen järjestyksen ja turvallisuuden ylläpitäminen sekä rikosten ennalta estäminen, paljastaminen, selvittäminen ja syyteharkintaan saattaminen (PolL 1:1). Näistä tehtävistä lähisuhdeväkivallan riskinarviointi kuuluu poliisin tehtäviin osana yhteiskuntajärjestyksen turvaamista ja rikosten ennalta estämistä. Esitutkinnan toimittaminen on ajankohtaista, kun on syytä epäillä rikosta eli poliisin tehtävien näkökulmasta kysymys on rikoksen selvittämisestä ja syyteharkintaan saattamisesta.

Riskinarviointi kuuluisi sääntelynä enemmän poliisilain alaan, jolloin sen yleisluontoisuus nimenomaan lähisuhdeväkivallan ehkäisemisessä korostuisi – ennen esitutkinnan alkamista. Ehdotus tarkoittaa toimivaltasäännöksen tyyppisen menettelyn säätämistä yleiseksi velvoitteeksi poliisille, joka sekin puoltaisi säännöksen sijoittamista poliisilakiin. Riskinarviointia koskevan sääntelyn sijoittaminen omana lukuna poliisilakiin olisi tarkoituksenmukaisempi menettely kuin ehdotettu säännös esitutkintalakiin. Mietinnössä selostetaan (s. 68 alkaen) riskinarviointiin liittyvää moniammatillista riskinarvioinninmenetelmää MARAK-työryhmässä, jolloin uhrin tilannetta tarkastellaan kokonaisvaltaisesti. Juuri tämän tyyppisen menettelyn varmistamiseksi, sääntelyn sijoittaminen poliisin osalta poliisilakiin olisi perusteltua.

Sääntelyn siirtäminen poliisilakiin tarkoittaisi, että muita esitutkintaviranomaisia koskeva sääntely riskinarvioinnin toteuttamisesta tulisi tehdä toisaalle viittauksin poliisilain sääntelyyn. Vastaavalla tavalla kaikkien muidenkin toimijoiden kuin esitutkintaviranomaisten omassa lainsäädännössä pitäisi olla sääntely riskinarvioinnin tekemisestä ja riittävät viittaukset muiden viranomaisten lainsäädäntöön. Erityisesti velvoite moniammatillisen riskinarvioinnin tekemisestä tulisi olla kaikkien eri toimijoiden lainsäädännössä.

Poliisiammattikorkeakoulu ehdottaa, että riskinarviointia koskeva säännös vähintään muutettaisiin nimeltään seuraavasti: Riskinarviointi seksuaalirikoksen tai lähisuhdeväkivallan asianomistajaan kohdistuvan väkivallan ennalta ehkäisemiseksi. Lisäksi olisi välttämätöntä, että säännöksen sisältöä muutettaisiin, jotta riskinarvioinnin ja esitutkinnan toimenpiteet olisivat selkeästi erillään toisistaan.

Lisäksi säännöksessä tulisi olla viittaus toimenpiteiden tekemiseksi yhdessä muiden viranomaisten ja toimijoiden kanssa, niillä olevien toimivaltuuksien mukaisesti. Säännöksessä olisi tärkeää korostaa muiden toimijoiden velvollisuutta puuttua lähisuhdeväkivaltaan – niin aikuisten kuin lasten osalta – muilla toimijoilla olevien tehtävien ja keinojen mukaisesti.

Säännöksessä oleva ehdotus tiedonvaihdon helpottamisesta on kannatettava. Lisäksi säännöksessä tulisi olla mahdollisuus tietojen luovuttamiseen eri suuntiin vastoin henkilön suostumusta, jotta väkivallan tilanteisiin pystytään puuttumaan riittävästi. Henkilö ei välttämättä anna suostumustaan tietojen luovuttamiseen, koska hän pelkää menettelystä aiheutuvia seurauksia. Lisäksi henkilö ei välttämättä tiedosta omaa tilannettaan ja ns. uhrin välttämiskäyttäytymisen myötä kieltää koko tapahtuman. Siksi eri toimijoilla pitäisi olla oikeus tietojen vaihtamiseen myös vastoin väkivallan kokijan suostumusta, jotta riskinarviointi voi onnistua riittävän kattavasti.

Rikoslain muuttamista koskeva ehdotus

Mietinnössä ehdotetaan rikoslain muuttamista ja uuden tunnusmerkistön ”Henkilötiedon levittäminen toisen terveyden vahingoittamista varten” säätämistä. Ehdotus on Poliisiammattikorkeakoulun näkemyksen mukaan perusteltu.

Ehdotus erityisen suojelun tarpeessa olevan asianomistajan kuulustelua koskevien säännösten laajentamisesta koskemaan seksuaalirikoksen tai lähisuhdeväkivallan asianomistajan lasta tai asianomistajan kanssa samassa kotitaloudessa asuvaa hänestä riippuvaisessa asemassa olevaa henkilöä, joka on muodollisesti rikosprosessissa todistajan asemassa

Työryhmän mietinnössä ehdotetaan uutta sääntelyä erityisen suojelun tarpeessa olevan kuulustelua koskevaan säännökseen. Poliisiammattikorkeakoulu pitää ehdotusta kannatettavana kuitenkin muutamilla seikoilla sitä muuttaen ja täydentäen.

Poliisiammattikorkeakoulun koulutuksen sisältönä on kuulustelujen osalta, että kuulustelut toteutetaan kaikilta osin kuulusteluihin suunnitelluissa tiloissa, erottelematta tilannetta kuulusteltavana olevan asianomistajan kokeman rikoksen tai muun syyn perusteella. Edelleen koulutuksessa korostetaan kuulustelun toteuttamista kaikkien asianomistajien osalta noudattaen hyvää vuorovaikutusta ja sensitiivistä otetta. Siksi seuraavat esitutinnan aikaiset suojelutoimet kuulustelujen suorittamisessa ovat lähtökohtana kaikissa kuulusteluissa.

Esitutkintaviranomaisen normaalit kuulusteluhuoneet (ei putkatiloissa) ovat ETL 7:21 mukaisia suojelun tarpeessa olevien henkilöiden kuulusteluun soveltuvia tiloja. Tällaisena tilana voidaan pitää myös videokuulusteluhuonetta. Kuulusteluja ei suoriteta tutkijan omassa työhuoneessa (SM 14/2016, s. 16.). Kuulustelun suorittaminen asianmukaisessa paikassa on lähtökohtana kaikissa asianomistajien kuulusteluissa. Joissakin tapauksissa kuulustelun suorittaminen muualla kuin poliisilaitoksella on nähtävissä asianomistajan suojelutoimena. Käytännöllistä suojelutoimintaa tarkoittaa esimerkiksi henkilön kotona tai sairaalassa tehty kuulustelu, koska se voi olla välttämätön henkilön liikkumiseen tai muihin henkilökohtaisiin olosuhteisiin nähden. Sellainen on myös seksuaalirikoksen uhrin kuulustelu hänelle sopivassa paikassa uhrin tilanne huomioiden. Kun toimenpide parantaa rikoksen kohteeksi joutuneen tilannetta, se voidaan nähdä uhridirektiivin tarkoittamana suojelutoimena. Sellaisesta merkinnän tekeminen suojelutoimien lomakkeelle on asianmukaista menettelyn todentamiseksi ja korostamiseksi. (Rantaeskola, Satu – Kaunisto, Jasmin, Seksuaalirikosten tutkinta, 2024 Edita, s. 406.)

Saman henkilön tulisi kuulustella asianomistajaa kaikissa kuulusteluissa, jos tämä sitä pyytää (ETL 7:21.1,2). Lähtökohtaisesti sama henkilö kuulustelee asianomistajan, jollei kuulustelijan

vaihtamiseen ole jotakin erityistä syytä. Lähtökohtana voidaan pitää sitä, ettei tämän velvoitteen noudattamiseen edellytetä pyyntöä. Jo pelkästään resurssien näkökulmasta on järkevää, että sama henkilö tai samat henkilöt suorittavat kaikki henkilön kuulustelut ilman pyyntöä, jollei kuulustelijan vaihtamiseen ole jotakin muuta syytä. Hyvänä toimintatapana ei voida pitää sitä, että samoja asioita selitetään uudelleen pelkästään asian käsittelijän vaihtumisen vuoksi. (Rantaeskola – Kaunisto 2024, s. 406.)

Kuulustelijan sukupuolella ei ole yleensä rikosasiaa selvittäessä merkitystä. Asia tulee otettavaksi huomioon, jos asianomistaja tuo asian esille. Asiaa ei tiedustella asianomistajalta erikseen, jollei se jostakin syystä (kulttuuriset syyt ym.) ole ilmeistä tai asian esille ottamisen tarve tule tilanteesta muutoin ilmi. (SM 14/2016, s. 16.) Kuulusteltavan ja kuulustelijan samalla sukupuolella voi jossakin tilanteessa olla merkitystä uhrin suojelutoimena. Rikoksen luonne voi edellyttää, että kuulustelija ja kuulusteltava ovat samaa sukupuolta (ETL 7:21.1,3). Seksuaalirikoksen (RL 20 luku) ja muun rikoksen tutkinnassa, jossa asianomistajalla on siihen rikoksen luonteen vuoksi perusteltu tarve, kuulustelijan on oltava asianomistajan kanssa samaa sukupuolta, jos tämä sitä pyytää. (Rantaeskola – Kaunisto 2024, s. 407.)

Ottaen huomioon Poliisiammattikorkeakoulun opetuksen sisältö, mietinnön ehdotus kuulusteluja koskevaksi sääntelyksi on koulutuksen tavoitteita suppeampi. Pohdinnan arvoista olisi, voisiko sääntelyä muotoilla ehdotuksesta poikkeavaksi nykyistä yleisemmäksi, koulutuksen sisältöä vastaavaksi.

Ehdotus asianomistajan yhteystietojen välittämistä tukipalveluihin koskevan säännöksen laajentamisesta koskemaan erityisen suojelun tarpeessa olevaa seksuaalirikoksen tai lähisuhdeväkivallan asianomistajaa

Asianomistajan yhteystietojen välittämistä tukipalveluihin koskeva säännös

Työryhmän mietinnössä ehdotetaan yhteystietojen välittämistä koskevan säännöksen tarkentamista. Poliisiammattikorkeakoulu pitää ehdotusta kannatettavana kuitenkin muutamilla seikoilla sitä muuttaen ja täydentäen.

Ensinnäkin Poliisiammattikorkeakoulu haluaa korostaa sitä, että koulutuksessa tämän säännöksen yhteydessä korostetaan asianomistajan oikeutta tukipalveluihin huomattavasti laajemmin kuin millaisen kuvan mietintö antaa. Lähtökohtana on, että yhteystietojen välittäminen koskee kaikkia asianomistajia jo voimassa olevan sääntelyn perusteella ja se kuuluu asiaa ensimmäisenä käsittelevän eli yleensä ns. poliisin ensipartion tehtäviin. Esimerkiksi Rikosuhripäivystyksen tilastojen mukaan heille poliisin ohjaamien asianomistajien lukumäärä on kasvanut tasaisesti. Muiden tukipalveluiden osalta Poliisiammattikorkeakoululla ei ole käytettävissään tilastoja, mutta poliisin täydennyskoulutuksissa käytyjen keskustelujen perusteella voidaan todeta, että myös muihin tukipalveluihin ohjaaminen on lisääntynyt.

Poliisin toiminnassa lähtökohtana tulisi siis olla jo tällä hetkellä, että asianomistajan yhteystiedot välitetään tukipalveluihin säännönmukaisesti. Näin tilanne ohjeistetaan poliisin sisäisessä ohjeessa. (Poliisin toiminta lähisuhdeväkivalta-asioissa, POL-2025-39511, s. 5.) Samoin tätä veloitetta korostetaan eri yhteyksissä oikeuskirjallisuudessa.

Ensipartio täyttää velvoitteen yhteystietojen toimittamisesta riippumatta siitä, onko asianomistaja mies, nainen tai muunsukupuolinen henkilö. Eriksen määritellyissä tilanteissa, ensipartion on tiedusteltava asianomistajalta, suostuuko hän yhteystietojensa välittämiseen tukipalveluiden tarjoajalle. Myönteisessä tilanteessa yhteystiedot on välitettävä ilman aiheetonta viivytystä. Yleensä asianomistaja suostuu menettelyyn, kun hänelle kerrotaan tukipalveluista ja niiden

maksuttomuudesta. Suostumusta yhteystietojen välittämiseen kysytään siksi, ettei poliisilla ole oikeutta ilman henkilön suostumusta toimittaa salassa pidettäviä tietoja poliisin ulkopuolelle. Rikoksen kohteeksi joutuminen on esitutkinta- ja syyteharkinta-aineiston yleisen salassapidon perusteella salassa pidettävä tieto. Laki viranomaisten toiminnan julkisuudesta (621/1999, JulkL) määrittää nämä tiedot salassa pidettäväksi asian valmistelun (esitutkinta ja syyteharkinta) ajaksi (JulkL 24.1 § 3 kohta). (Rantaeskola – Kaunisto 2024, s. 360.)

Yhteystietojen välittämistä koskeva sääntely on tällä hetkellä esitutkintalaissa otsikon ”Oikeus käyttää avustajaa esitutkinnassa” alla (ETL 4:10). Yhteystietojen välittämisessä tukipalveluihin on kysymys enemmän rikoksen uhrin tukemisesta, kun säännöksen pääsääntöinen sisältö liittyy asianosaisen oikeudelliseen avustamiseen. Siksi yhteystietojen välittämistä koskevan sääntelyn sijoittaminen tähän pykälään ei Uhridirektiivin sääntelyn yhteydessä – ehkä näin jälkikäteen tarkasteltuna – ole ollut tarkoituksenmukaista.

Yhteystietojen välittämisestä olisi syytä tässä yhteydessä säätää oma erillinen säännös esitutkintalain 4 lukuun 10 a §:ksi. Näin sääntely olisi helposti laista löydettävissä ja samalla sen merkitys korostuisi. Yhteystietojen välittämisen velvoite ei nimittäin liity vain niihin tilanteisiin, joissa on käsillä asianomistajan henkilökohtainen arviointi esitutkintalain 11 luvun 11a §:ssä tarkoitetulla tavalla. Yhteystietojen välittämiseen on velvollisuus myös silloin, kun rikoksen luonne tai asianomistajan henkilökohtaiset olosuhteet sitä edellyttävät. Mietinnön tekstistä välittyy vaikutelma, että nämä muut tilanteet ovat voineet jäädä vähemmälle huomiolle tätä sääntelyä tässä yhteydessä tarkasteltaessa.

Kun epäillyn tekijän saaminen tukipalvelujen piiriin olisi vaikuttavinta toimintaa, myös esitutkintalaissa tulisi olla tätä koskeva velvoite. Samalla sääntely olisi yhdenmukainen lähestymiskiellosta annetun lain (898/1998) kanssa. Luonnollisesti tukipalveluihin ohjaaminen on mahdollista vain, jos niiden kattavuus olisi valtakunnallisesti riittävällä tasolla. Tätä kysymystä tarkastellaan lausunnossa myöhemmin.

Mietinnössä ehdotetaan velvoitteiden tarkentamista erityisen suojelun tarpeessa olevien kohtelusta myös todistajan asemaan silloin, kun kysymys on henkilöstä, joka on muodollisesti todistajan asemassa, mutta seksuaalirikoksen tai lähisuhdeväkivallan asianomistajan lapseen tai asianomistajan kanssa samassa kotitaloudessa asuvaan hänestä riippuvaisessa asemassa oleva henkilö. Tästä syystä olisi tarkoituksenmukaista, että velvoite tukipalveluihin ohjaamisesta koskisi samalla tavalla todistajan asemassa olevaa.

Nämä edellä mainitut säännösehdotukset vastaavat sitä, mitä Poliisiammattikorkeakoulussa opetetaan eri tahojen ohjaamisesta tukipalveluihin. Tilannetta ei tarkastella niinkään henkilön aseman kuin hänen tilanteensa ja tarpeensa mukaisesti.

Poliisiammattikorkeakoulu ehdottaa uuden tukipalveluihin ohjaamista koskevan säännöksen säätämistä. Sen sisältö voisi olla esimerkiksi seuraava:

ETL 4:10a Yhteystietojen välittäminen tukipalveluihin

Esitutkintaviranomaisella on velvollisuus välittää asianomistajan tai todistajan siihen suostuessa tämän yhteystiedot ilman aiheetonta viivytystä tukipalveluiden tarjoajalle, jos

1) asianomistajan tai todistajan 11 luvun 9 a nojalla arvioidaan olevan erityisen suojelun tarpeessa;

- 2) asianomistajan tai todistajan 11 luvun 9 b §:n (tai poliisilain säännös) tehdyn riskinarvioinnin perusteella arvioidaan olevan erityisten toimenpiteiden tarpeessa;
- 3) rikoksen luonne sitä edellyttää tai
- 4) asianomistajan tai todistajan henkilökohtaiset olosuhteet sitä muuten edellyttävät.

Esitutkintaviranomaisen on ilmoitettava rikoksesta epäillylle saatavilla olevista tukipalveluista, jos rikoksen luonne sitä edellyttää.

Lähestymiskiellon määräämisen yhteydessä toteutettavasta palveluihin ohjaamisesta säädetään lähestymiskiellosta annetun lain (898/1998) 11 a §:ssä (202/2023).

Ehdotus yhdenvertaisuusvaltuutetun tehtävästä jatkossa seurata ja arvioida Istanbulin sopimuksen ohella NKV-direktiivin tarkoittamia toimintapolitiikkoja ja toimenpiteitä, joiden tarkoituksena on ehkäistä ja torjua direktiivin soveltamisalaan kuuluvan väkivallan kaikkia muotoja

Mietinnössä ehdotetaan, että yhdenvertaisuusvaltuutetun tehtävänä olisi jatkossa seurata ja arvioida Istanbulin sopimuksen ohella NKV-direktiivin tarkoittamia toimintapolitiikkoja ja toimenpiteitä, joiden tarkoituksena on ehkäistä ja torjua direktiivin soveltamisalaan kuuluvan väkivallan kaikkia muotoja. Ehdotettu muutos on Poliisiammattikorkeakoulun näkemyksen mukaan perusteltu.

Seri-tukikeskuksia koskeva ehdotus

Mietinnössä ehdotettu velvoite tukikeskusten asettamisesta seksuaaliväkivallan uhreille on Poliisiammattikorkeakoulun näkemyksen mukaan perusteltu.

Tämän lisäksi terveydenhuoltolakiin olisi syytä säätää vastaava velvoite lähisuhdeväkivallan koordinoinnin ja MARAK-työryhmien toteuttamisen osalta, jotta lähisuhdeväkivaltaan puuttuminen toimimalla moniammatillisesti pystytään varmistamaan. Lisäksi velvoite koordinoinnista pitäisi säätää koskemaan lähisuhdeväkivallan kohteena olevia ja lähisuhdeväkivaltaa tekeviä. Koordinoinnin ohella lähisuhdeväkivallan osallisille pitäisi säätää velvoite tukipalveluihin osallistumisesta.

Näitä kysymyksiä tarkastellaan lausunnossa myöhemmin tarkemmin.

Seri-tukikeskuksiin liittyvä muutosehdotus sosiaali- ja terveydenhuollon asiakasmaksuista annettuun lakiin

Sosiaali- ja terveydenhuollon asiakasmaksuista annetun lain muuttamista koskeva ehdotus

Mietinnössä ehdotetaan sosiaali- ja terveydenhuollon asiakasmaksuista annetun lain muuttamista siten, että seksuaalirikoksen uhreille tarkoitetut palvelut ovat maksuttomia. Ehdotus on Poliisiammattikorkeakoulun näkemyksen mukaan perusteltu.

Perusteltua olisi myös, että laissa olisi samoin maininta siitä, että tässä lausunnossa ehdotettu valtakunnallinen koordinoitu lähisuhdeväkivaltatyö olisi maksutonta lähisuhdeväkivallan eri osapuolille. Lähisuhdeväkivaltaan puuttumiseen ja tilanteiden ennalta ehkäisemiseen käytetyt resurssit tarkoittaisivat käytännössä resurssien vähäisempää tarvetta myöhemmin.

Vaikutukset

Millaisia taloudellisia vaikutuksia arvioitte esityksellä olevan?

Esityksen taloudelliset vaikutukset

Lähisuhdeväkivaltaan puuttuminen mahdollisimman varhaisessa vaiheessa olisi kustannustehokkainta. Siksi Poliisiammattikorkeakoulun toteuttamassa koulutuksessa korostetaan tekijän toimintaan puuttumista mahdollisimman varhaisessa vaiheessa.

Poliisiammattikorkeakoulun näkemyksen mukaan kaikkien eri toimijoiden osalta tulisi varmistaa, että riskinarviointi ja puuttuminen lähisuhdeväkivaltaan tapahtuisi mahdollisimman varhaisessa vaiheessa. Vain siten pystyttäisiin varmistamaan, ettei lähisuhdeväkivalta raaistuisi ja aiheuttaisi huomattavia taloudellisia menetyksiä myöhemmässä vaiheessa.

Lähisuhdeväkivaltateemainen koulutus edellyttää laajaa koulutusta eri toimijoille. Vaikka poliisissa on toteutettu lähisuhdeväkivaltateemaista koulutusta, koulutuksen järjestämistä ja syventämistä tarvitaan, jotta puuttuminen lähisuhdeväkivaltaan olisi yhdenmukaista läpi poliisihallinnon.

Esityksessä todetaan, että ehdotetun rangaistussäännöksen arvioidaan edellyttävän koulutuksen järjestämistä eri tahoille (esitutkintaviranomaisille, syyttäjille sekä tuomareille). Tämä pitää paikkansa ja lisäksi esityksessä on tuotu esille, että koulutuspäivän kustannus Syyttäjälaitokselle on 35.000 € (ICT-koulutusten ollessa mukana laskelmassa 39.000 €).

Esitutkintaviranomaisista poliisin koulutuspäivän hinta voidaan laskea samaa arviointia käyttäen kuin syyttäjillä, mutta huomioiden, että koulutettavien virkamiesten lukumäärä on poliisissa moninkertainen verrattuna syyttäjiin. Kustannusten arvioinnissa voidaan ottaa huomioon se, että lähisuhdeväkivaltaa koskeva koulutus on toteutettu poliisihallinnossa jo yhden kerran pakollisena koulutuksena. Tässä huomion arvoista on kuitenkin se, että muutoksen tapahtuminen nykyistä nopeammin edellyttäisi koulutuksen syventämistä edelleen. Tässä tarkoituksessa Poliisiammattikorkeakoulun keväällä 2025 järjestämät moniammatilliset lähisuhdeväkivaltateemaiset neuvottelupäivät olivat onnistuneet, kun eri toimijat käsittelivät moniammatillisesti käytännön läheisiä tapauksia. Vuosittaisten neuvottelupäivien järjestämiseen Poliisiammattikorkeakoululla ei ole resursseja.

Riskinarvioinnin tietotekninen toteuttaminen edellyttää resursseja poliisin järjestelmien kehittämisestä vastaamaan käytännön tarpeita. Näiden resurssien määrään Poliisiammattikorkeakoulu ei pysty ottamaan kantaa lausunnon antajan toimenkuvaan kuulumattomana.

Sen sijaan mahdollisen järjestelmän kouluttaminen tulee todennäköisesti Poliisiammattikorkeakoulun vastuulle. Selvää on, että koulutuksen toteuttaminen kaikkia kohderyhmään kuuluvia poliiseja koskevaksi edellyttää resurssointia samalla tavalla kuin syyttäjälaitoksessa. Riskinarvioinnin mahdollisen järjestelmän käyttämisen kouluttaminen olisi tarkoituksenmukaista toteuttaa samassa yhteydessä sääntelymuutosten kanssa.

Suhteutettuna syyttäjälaitoksen henkilömäärään, poliisin koulutuksen toteuttaminen edellyttää kussakin yksikössä vähintään neljän eri koulutuspäivän toteuttamista, jotta poliisitoiminnan päivittäinen toteuttaminen pystytään turvaamaan. Näin yhden yksikön kustannus on kokonaisuudessaan 156.000 euroa (4 x 39.000 €). Kokonaiskustannus kaikkien yksiköiden osalta on silloin 1.716.000 euroa.

Lisäksi lakimuutosten taloudellisia vaikutuksia arvioitaessa tulisi huomioida Tullin ja Rajavartiolaitoksen henkilökunnan kouluttaminen.

Millaisia vaikutuksia viranomaisten toimintaan arvioitte esityksellä olevan?

Esityksen vaikutukset viranomaisten toimintaan

Mietinnön vaikutuksia muiden viranomaisten kuin poliisin toimintaan on haastavaa arvioida. Tämä johtuu siitä, ettei varsinaisia velvoitteita olla asettamassa kovinkaan suuressa mittaluokassa muille kuin poliisille.

Poliisiammattikorkeakoulun lähisuhdeväkivaltateemaisen opetuksen yhteydessä eri tutkintoihin valmistuvat poliisit suorittavat koulutuksen laajemmin kuin jo työssä olevat poliisit. Tutkintoa suorittavat opiskelijat tuovat esille, että lähisuhdeväkivaltateeman oppimiskokemus on erilainen tutkintoa suorittaessa verrattuna työelämään. Tutkinnossa itsenäistä verkkokurssia ei voi vain suorittaa muiden töiden ohella aineistoa ”läpi klikkailemalla”, koska opiskelija joutuu kirjoittamaan oppimisesseen oppimisestaan.

Poliisiammattikorkeakoulun näkemyksen mukaan lähisuhdeväkivaltateemaa (tai lähes mitään muutakaan teemaa) ei sisäistä pelkästään itsenäisellä verkko-opetuksella. Itsenäisen opiskelun (käänteinen oppiminen) jälkeen koulutuksessa pitäisi aina olla kontaktiopetusta, jossa koulutuksen sisältöä tarkastellaan ja keskustellaan yhdessä.

Poliisiammattikorkeakoulu edellyttää, että poliisille säädettävien toimintavelvoitteiden ohella, poliisille annetaan riittävästi resursseja tämän tärkeän teeman kouluttamiseen niin täydennyskoulutuksena kuin tutkintokoulutuksissa. Vain koulutuksen sisältöön satsaamalla – niin poliisissa kuin muiden toimijoiden osalta – voidaan yhteiskunnassa olevien asenteiden muutoksen osalta päästä nopeampiin tuloksiin.

Millaisia muita yhteiskunnallisia vaikutuksia arvioitte esityksellä olevan?

Esityksen yhteiskunnalliset vaikutukset

Mietinnön yhteiskunnallisia vaikutuksia on haastavaa arvioida. Selvää on, että yhteiskunnassa pitäisi asettaa laajemmin velvoitteita myös muille viranomaisille kuin poliisille. Mietinnön esitys saattaa antaa vaikutelman, että poliisi pystyisi yksin puuttumaan lähisuhdeväkivallan aiheuttamiin haasteisiin. Selvää kuitenkin on, etteivät monet sosiaali- ja terveydenhuollon alaan kuuluvat ongelmat ratkea niillä toimivaltasäännöksillä, joita poliisilla on sille kuuluvien tehtävien mukaisesti.

Millaisia muita vaikutuksia arvioitte esityksellä olevan? (Esimerkiksi ihmisryhmiin kohdistuvat vaikutukset)

Esityksen muut vaikutukset

Mietinnön esitysten muina vaikutuksina voidaan Poliisiammattikorkeakoulun mukaan nähdä, että lähisuhdeväkivallan kohteena olevilta edellytetään edelleen liian paljon henkilön asemaan nähden. Usein lähisuhdeväkivallan kohteena oleva ei pysty itse puolustautumaan tai edes tunnistamaan väkivaltaa, jonka kohteena hän on. Siksi esityksessä pitäisi määrittää sellaista lainsäädäntöä, joka antaa muille viranomaisille kuin poliisille mahdollisuuden riittävässä määrin puuttua tilanteeseen.

Lähisuhdeväkivaltaan puuttuminen edellyttää muiden keinojen käyttämistä kuin rikosoikeuden keinoja, vaikka rikosoikeudella on toki oma paikkansa lähisuhdeväkivallan tapahtumisen jälkeen.

Vaihtoehtoiset ratkaisut

Onko jokin muu tapa, jolla direktiivin edellyttämät vähimmäisvelvoitteet voitaisiin toteuttaa?

Vaihtoehtoiset ratkaisut

Poliisiammattikorkeakoululla ei ole sinänsä esittää vaihtoehtoisia tapaa lähisuhdeväkivallan ehkäisemiseksi. Kuitenkin tässä mietinnössä erityisesti poliisille esitettyjen velvoitteiden lisäksi tulisi toteuttaa laajempi valtakunnallinen menetelmä moniammatillisen yhteistyön varmistamiseksi lähisuhdeväkivaltaan puuttumiseksi, kuten tässä lausunnossa ehdotetaan.

Myös muiden esitutkintaviranomaisten ja muiden viranomaisten toiminnassa pitäisi nykyistä paremmin huomioida lähisuhdeväkivallan ilmeneminen ja siihen puuttuminen. Mietinnössä ei esimerkiksi mainita lainkaan Tullin tai Rajavartiolaitoksen roolia tästä näkökulmasta. Kuitenkin esitutkintaviranomaisina Tullilla ja Rajavartiolaitoksella on erittäin tärkeä rooli haavoittuvassa asemassa olevien tahojen tunnistamisessa ja puuttumisessa omassa toiminnassaan.

Suhde perustuslakiin ja säätämisjärjestys

Miten kommentoitte mietinnön näkemyksiä, jotka koskevat suhdetta perustuslakiin ja säätämisjärjestystä (mietinnön jakso 11)?

Suhde perustuslakiin ja säätämisjärjestys

Poliisiammattikorkeakoululla ei ole lausuttavaa mietinnön näkemyksiin, jotka koskevat suhdetta perustuslakiin ja säätämisjärjestystä (mietinnön jakso 11).

Muut havaintonne ja kommenttinne esitysluonnoksesta

Voitte lausua tämän väliotsikon aiheesta alla.

Muut havainnot ja kommentit esitysluonnoksesta

Poliisiammattikorkeakoulu esittää muutamia havaintoja mietinnössä esitetystä. Havainnot liittyvät lapselle määrättävän edunvalvojan sijaisen määräämiseen esitutkintalain perusteella, tukipalvelujen valtakunnallisen koordinoinnin tarpeellisuuteen ja poliisihallinnossa toteutettavan koulutuksen sisältöön lähisuhdeväkivaltateemassa. Viimeksi mainitun teeman osalta on välttämätöntä, että poliisihallinnon koulutuksen toteuttaminen kuvataan mietinnössä vastaavasti kuin muiden toimijoiden.

Edunvalvojan sijaisen määrääminen lapselle

Mietinnössä on otettu kantaa edunvalvojan sijaisen määräämiseen lapsen ja hänen huoltajansa tai muun puhevallan käyttäjän välisissä eturistiriitatilanteissa esitutkintalain 4 luvun 8 §:n perusteella.

Lapsen edunvalvonnan kehittämisestä lastensuojeluprosessissa ja rikosprosessissa on tehty selvitys Terveiden ja hyvinvoinnin laitoksen (THL) toimeksiannosta vuonna 2021. Kyseessä on ”Suunnitelma lapsen edunvalvonnan kehittämisestä valtakunnallisesti rikosasioissa ja lastensuojeluasioissa”. (THL, työpaperi 19/2022. Saatavilla: <https://www.julkari.fi/items/04cfb195-2a8c-4fe0-a95f-cda8851d7689>.)

Selvityksen aineiston analyysi osoitti, etteivät lapsen oikeudet toteudu tällä hetkellä riittävällä tavalla, kun lapsen omat huoltajat eivät eri syistä voi huolehtia lapsen oikeuksien toteutumisesta lasta koskevassa asiassa. Rikosasioiden käsittelyssä heräsi erityisesti huoli siitä, ettei lapsi ole keskiössä häntä koskevaa rikosasiaa käsiteltäessä, eikä lapsen puhevallan käyttämistä varmisteta edunvalvojan määräyksellä kaikissa puhevallan eturistiriitatilanteissa. Erityisesti rikosasioissa lapsen oikeuksien toteutuminen näyttäytyi haasteellisena aineellisen totuuden tavoittelun näkökulmasta, kun lapsen kuulemista ei voida toteuttaa siten, ettei lapsen kertomukseen päästä vaikuttamaan. Lapsen kuuleminen ilman turvallista aikuista ja lapsen kanssa toimimaan tottunutta edunvalvojaa ei ole asianmukaista. (THL, työpaperi 19/2022, s. 2 ja yksityiskohtaisesti eri teemoista 38–55.) Vaikka selvitys on tehty vuonna 2022, lapsen oikeuksien osalta ei voida nähdä tapahtuneen kovinkaan suurta kehitystä. Tässä otetaan kantaa vain edunvalvojan sijaiseksi määrättävän henkilön koulutustaustaan ja osaamiseen.

Valtakunnallisesti on käytössä edelleen erilaisia edunvalvonnan malleja, jolloin lapsella ei välttämättä ole oikeutta saada itselleen edunvalvojan sijaiseksi sellaista tahoa, joka on tottunut toimimaan lasten kanssa. Rikosasiassa lapselle määrätyn edunvalvojan tehtävät määrittävät samanlaisina kuin lapsen huoltajan tehtävät rikosepäilyssä, kun minkäänlaista eturistiriitaa huoltajan/huoltajien ja lapsen välillä ei ole. Edunvalvojan sijaisella on siis oikeus olla läsnä lapsen kuulustelussa samalla tavalla kuin huoltajalla/huoltajilla olisi. Edunvalvojan tehtävänä on lapsen osalliseksi tekeminen omassa prosessissaan, lapsen yksilöllisen tilanteen huomioiminen ja lapsen edun valvominen rikosasiaa käsiteltäessä. Normaalisti näistä tehtävistä huolehtivat lapsen huoltaja/huoltajat, kun lapseen kohdistuneesta rikoksesta epäillään ulkopuolista tahoa. Huoltajan/huoltajien ja lapsen välisen eturistiriidan yhteydessä, edunvalvojan sijaisena toimivan kyky toimia lapsen kanssa tämän ikätason edellyttämällä tavalla korostuu.

Edunvalvojan sijaisen määräämisen tavoitteena ei ole pelkästään varmistaa, että rikosprosessin käsittely on jouhevaa ja rikosasian käsittely etenisi ”kuin juna”. Erityisen tärkeänä edunvalvonnan selvityksen asiantuntijatahot pitivät lapsen osallisuuden ja lapsen edun toteutumista häntä koskevaa asiaa sen eri vaiheissa käsiteltäessä. (THL, työpaperi 19/2022, s. 45.)

Kansainvälisten sopimusten ja suositusten mukaisesti oikeudenkäyntiavustajan ja edunvalvojan sijaisen ei tulisi olla sama henkilö, koska oikeudenkäyntiavustajan tulisi noudattaa päämiehensä tahtoa toimeksiannon hoidossa, kun taas edunvalvoja ei ole riippuvainen päämiehen tahdosta. Rikosasiaan määrätty edunvalvojan sijainen voi olla puhevaltaa käyttäessään eri mieltä kuin lapsi itse on, jolla on merkitystä tilanteessa, kun lapsella on rinnakkainen puhevalta. Tämä korostuu erityisesti lapsen henkilöä koskevassa asiassa, kun lapsi on 15–17 vuotta tai lapsi on epäiltynä (15 vuotta täyttänyt) tai rikollisesta teosta epäiltynä (alle 15-vuotias). (Näitä puhevallan käyttämiseen liittyviä erityistilanteista tarkastellaan teoksessa Rantaeskola – Kaunisto 2024, s. 237–246.)

Lapsiin kohdistuvien rikosten tutkinnassa oikeudenkäyntiavustaja hoitaa edelleen usein myös edunvalvojan tehtävät (ns. yhden juristin malli). Jos puhevallan käyttämisessä huomataan ristiriitaa, edunvalvojan sijainen voi hankkia asiaan toisen juristin hoitamaan oikeudenkäyntiavustajan tehtäviä (ns. kahden juristin malli). Yhden juristin mallissa lapsen puhevallan käyttäminen voi jäädä huomiotta, kun kahden juristin malli on menettelynä erittäin kallis. Molemmissa malleissa lapsen kohtaamiseen liittyvät tilanteet voivat jäädä huomioimatta, jos kumpikaan juristeista (kahden juristin mallissa) ei edes tapaa lasta rikosasian käsittelyn aikana.

Edellä kerrottuun nähden toisenlaista ajattelutapaa tarkoittaa ns. Tandem-mallin käyttäminen, joka on myös Poliisihallinnossa ohjeistettu tapa toimia lapsen puhevallan ja osallisuuden varmistamiseksi. Tandem-mallissa lapsen puhevallan käyttämisestä huolehtii lasten kanssa toimimaan tottunut taho –

lastensuojelutaustan myötä, kun juristitaustainen toimii avustajan tehtävissä samoin kuin silloin, kun eturistiriitaa ei ole käsillä.

Rikosasiaan määrätyn edunvalvojan sijaisen toiminnan lähtökohtana pitäisi olla lapsen etu. Edunvalvonnassa keskeistä on asioiden selostaminen lapselle tämän ikätason edellyttämällä tavalla, lapsen edun arviointi sekä työskentely lapsen kanssa. Lisäksi rikosasiaan määrätyn edunvalvojan sijaisen tulee ratkaista rangaistus- ja korvausvaatimukseen liittyvät kysymykset. Tandem-mallissa lastensuojelutaustan omaavan ja rikosprosessiin koulutetun edunvalvojan sijaisen tulee hankkia lapselle jo esitutkintaan oikeudenkäyntiavustaja, jolloin myös tutkinnan oikeudellisesta puolesta huolehditaan asianmukaisesti.

Edunvalvojan rooli korostuu esitutkinnan aikana, kun lapsi osallistuu rikosasian kuulustelujen ym. esitutkintatoimenpiteiden myötä ja oikeudenkäynnissä, kun lapsen kuuleminen henkilökohtaisesti ajankohtaistuu todisteena käytettävästä lapsen kuulustelusta tehdystä tallenteesta huolimatta. Oikeudenkäyntiavustajan rooli korostuu taas oikeudenkäynnissä, kun lapsen henkilökohtainen läsnäolo ei ole tarpeen. Tandem-malli varmistaa lapsen oikeudet esitutkinnassa, kun rikosasian edunvalvoja lastensuojelukoulutuksen ja työkokemuksen myötä tapaa varmuudella lasta esitutkinnan aikana ja pitää hänet osallisena omassa asiassaan myös esitutkinnan jälkeen. Tandem-mallissa lapsen kanssa toimimaan tottunut taho pystyy kertomaan lapselle hänen ikätasonsa edellyttämällä tavalla, mihin ratkaisuun rikosasiassa on päädytty. (Heikkilä, Marjukka – Rantaeskola, Satu – Suikkanen-Malin, Tuija: Lapsen edunvalvonta lastensuojelu- ja rikosprosessissa. Warelia, Tyrvää-Vammala-Sastamala, 2018, s. 131.)

Helsingin hovioikeus on vahvennetun kokoonpanon ratkaisullaan 21.9.2023 1370 korostanut väliaikaisen edunvalvojan sijaisen määräämisen merkitystä lapselle. Tapauksessa rikoskomisario oli pyytänyt edunvalvojan määräämistä esitutkintaa varten kahdeksan- ja kuusivuotiaille lapsille, joiden toista huoltajaa epäiltiin lapsiinsa kohdistuneesta pahoinpitelyrikoksesta. Edunvalvojan määräästä oli pyydetty kiireellisesti väliaikaismääräyksellä lapsen huoltajia kuulematta. Käräjäoikeus oli hylännyt pyynnön väliaikaismääräyksestä katsoen, ettei määräästä voitu antaa huoltajia kuulematta. Hovioikeus piti selvänä, että lapsille oli määrättävä edunvalvoja esitutkintaa varten ja kysymys oli tämän jälkeen siitä, voitiinko asiaa viivyttää ja edunvalvoja määrätä huoltajia kuulematta. Hovioikeus katsoi, että nopea ratkaisu oli välttämätön edunvalvonnan tarpeessa olevien lasten suojaamiseksi sekä lasten kertomusten saamiseksi mahdollisimman totuudenmukaisina, eikä asiaa voitu tämän vuoksi viivyttää. Huoltajien kuuleminen ennen lapsen kuulustelua voi vaarantaa lapsen edun ja olla vahingollista rikostutkinnan kannalta. Hovioikeus katsoi, että huoltajien kuuleminen pelkästään kuulemisperiaatteen toteutumisen vuoksi ei ole sellainen oikeus, jota nyt käsillä olevassa asiassa olisi pidettävä painavampana kuin lapsen etua, lapsen suojaamisen tarvetta sekä rikostutkinnallisia seikkoja. Käräjäoikeuden olisi siten tullut määrätä lapsille edunvalvoja väliaikaismääräyksellä huoltajia kuulematta.

Tukipalvelujen valtakunnallisuus ja lasten oikeus lastensuojelun tukitoimiin

Lähisuhdeväkivallan ehkäisemiseksi tarvitaan valtakunnallisia rakenteita aluekohtaisten toimijoiden sijasta. Lähisuhdeväkivallan ilmeneminen eri muodoissaan on tilanne, johon olisi syytä puuttua mahdollisimman laaja-alaisesti eri toimijoiden koordinoimassa menettelyssä. Puuttuminen lähisuhdeväkivaltaan on vaikuttavinta, kun se tapahtuu mahdollisimman varhaisessa vaiheessa ja riittävän moniammatillisesti.

Tavoitteena pitäisi olla yksilön tilanteen kokonaisvaltainen haltuun ottaminen, kun lähisuhdeväkivaltatilanne tulee tietoon. Kokonaisvaltainen tilanteen arviointi voi onnistua vain koordinoitulla moniammatillisella puuttumisella. Rikosasiaan annetulla ratkaisulla ei ole välttämättä haluttua vaikutusta lähisuhdeväkivallan osapuolten vuorovaikutuksen haasteisiin. Päinvastoin rikosasiassa annettu ratkaisu tai syyttäjän syyttämättäjättämisspätös voi heikentää lähisuhdeväkivallan uhrin tilannetta, tekijän häneen kohdistamien kosto- ym. toimenpiteiden vuoksi. Tästäkin syystä osallisten velvoittaminen pakollisiin tukipalveluihin olisi tarpeen. Tavoitteena pitäisi olla menettely, että riskinarvioinnin myötä osallisilla olisi velvollisuus osallistua tiettyyn määrään tukipalvelutapaamisia, jolloin pyrittäisiin vaikuttamaan lähisuhdeväkivallan juurisyihin.

Riittävänä ei voida pitää tilannetta, että hyvinvointialueet voivat itsehallintonsa puitteissa järjestää palvelut parhaaksi katsomallaan tavalla ja alueelliset erityispiirteet huomioivalla tavalla, kuten mietinnössä todetaan. (OM julkaisuja, mietintöjä ja lausuntoja 2026:26, s. 108.) Useat palvelut ovat paikallisia, eikä tiettyyn tilanteeseen käytettäviä tukipalveluja ole saatavilla tai niistä ei ole riittävästi tietoa. Perusteltu kysymys on, miksi hyvinvointialueet voivat järjestää palvelut parhaaksi katsomallaan tavalla, kun lähisuhdeväkivallan ehkäiseminen ei näyttäydy valtakunnallisesti riittävällä tavalla hoidetulta asiaryhmältä.

Direktiivissä viitataan koordinointiin viranomaisten välillä ja moniammatilliseen tukeen väkivallan ehkäisyssä. Mietinnön ehdotukset eivät tältä osin täytä direktiivin vaatimuksia, koska muun muassa hyvinvointialueille ei aseteta riittäviä toimintavelvoitteita.

Poliisilla ei yksittäisen asian yhteydessä voi mitenkään olla riittävästi tietoa lapsen tilanteesta sitä sosiaalihuollon näkökulmasta arvioitaessa. Asia voi näyttäytyä poliisille ensimmäisenä ja yksittäisenä asiana, mutta sosiaalihuollossa voi jo olla vireillä tukitoimia, joiden yhteydessä tiedon saamisella voisi olla merkitystä esimerkiksi nuorelle annetusta sakkorangaistuksesta tai ylipäättään vireillä olevasta asiasta sen laadusta riippumatta.

Lapsen oikeuksien näkökulmasta pitäisi varmistaa, että lapsella on mahdollisuus sosiaalihuollon tukitoimiin niitä tarvitessaan. Kaikkein tärkeintä kuitenkin olisi, että ratkaisun tukitoimien tarpeellisuudesta tekee se viranomainen, jolle ratkaisuvalta lain mukaan kuuluu.

Oikeusministeriön julkaisussa, Selvityksiä ja ohjeita 2025:30 on kysymys ”Selvitys alle 15-vuotiaaseen lapseen kohdistettavista toimenpiteistä rikollisen teon johdosta – Erityisesti lapsen suojelun toteuttamisen näkökulmasta”. Selvityksessä on ilmennyt erilaisia tilanteita, jolloin lapsen tilanne ratkaistaan sosiaalihuollon / lastensuojelun ulkopuolella, eikä sosiaalihuollolle / lastensuojelulle anneta tietoa ja siten mahdollisuutta asian ratkaisemiseen. Toisen viranomaisen ratkaisuvaltaan kuuluvan asian ratkaisemisesta on kysymys esimerkiksi silloin, jos lastensuojeluilmoitus jätetään tekemättä tai sosiaaliviranomaiselle ei ilmoiteta alle 18-vuotiaan epäillyn asiasta. Näitä tilanteita on esitelty alle 15-vuotiaan osalta tarkemmin mainitussa selvityksessä. (Oikeusministeriön julkaisuja, Selvityksiä ja ohjeita 2025:30.)

Lapsen oikeuksien toteutumiseksi pitäisi varmistaa, että väkivallan siirtyminen sukupolvelta seuraavalle pyrittäisiin ehkäisemään mahdollisimman hyvin. Siksi lapsen oikeuksien varmistamiseksi pitäisi varmistua siitä, että lapsi ja hänen läheisensä pääsevät tukitoimien piiriin, kun riskinarvioinnin lopputulos osoittaa tukitoimien tarvetta. Lähisuhdeväkivallan ilmeneminen eri muodoissaan on tilanne, johon on syytä puuttua mahdollisimman laaja-alaisesti. Puuttuminen lähisuhdeväkivaltaan on vaikuttavinta, kun se tapahtuu mahdollisimman varhaisessa vaiheessa.

Tällä hetkellä poliisi ei voi ohjata lähisuhdeväkivaltatapauksia ns. viralliseen sovitteluun ja siinä saatujen positiivisten tulosten perusteella ehdottaa tapausta syyttäjälle rajoitettavaksi. Sovittelun kieltämisen jälkeen poliisi on tehnyt lähisuhdeväkivaltatapauksista täydellisen esitutkintapöytäkirjan, jonka poliisi toimittaa syyttäjälle syyteharkintaa varten. Syyttäjä voi syyteharkinnassa tehdä syyttämättä jättämispäätöksen – samoilla perusteilla kuin aikaisemmin rajoittamisratkaisun. Virallisen sovittelun kieltäminen ilman korvaavaa menettelyä ei ole lopputulokseltaan toivotun kaltainen, kun tavoitteena pitäisi olla puuttuminen lähisuhdeväkivallan juurisyihin. Olisi vähintäänkin perusteltua selvittää, missä määrin lähisuhdeväkivaltatapauksissa nostetaan syyte ja tehdään päätös syyttämättä jättämisestä.

Tilanne kärjistyy vielä siten, että tällä hetkellä asiakkaat ovat eriarvoisessa asemassa, koska tukipalveluja ei ole tai ne ovat rajallisia. Alle 15-vuotiaiden lasten tilannetta selvitettyä ilmeni, ettei lasten rikoskäyttäytymisen syitä ja yhteyttä lähisuhdeväkivaltaan tunnisteta tai tiedosteta riittävästi. Tällaiset haitalliset lapsuuskokemukset ovat kuitenkin tärkeässä roolissa, kun pohditaan, miksi lähisuhdeväkivaltaa nähneet ja/tai kokeneet lapset tekevät rikoksia tai rikollisia tekoja. Samoin lapsen erityispiirteet voivat jäädä liian vähäiselle huomiolle. (Oikeusministeriön julkaisuja, Selvityksiä ja ohjeita 2025:30, s. 22–24.)

Tukipalveluihin osallistuminen pitäisi olla pakollisia, kun lähisuhdeväkivaltatilanne tulee ilmi. Esimerkiksi henkilöiden pitäisi osallistua viisi kertaa tukipalveluihin, jolla voisi olla vaikutusta mahdollisen vireillä olevan rikosasian etenemiseen. Tällä hetkellä sovittelu on lähisuhdeväkivaltatapauksissa kiellettyä. Kuitenkaan virallisen sovittelun tilalle ei säädetty mitään korvaavaa menettelyä.

Koulutuksen toteuttamista koskeva sisällöllinen puute mietinnössä

Mietinnössä kerrotaan eri viranomaisten koulutuksista lähisuhdeväkivaltaan liittyen sekä muun muassa poliisin lapsiin kohdistuvien rikosten erityiskoulutuksesta (s. 59) ja poliisi yksiköiden järjestämistä omista koulutuksista. Sen sijaan mietinnössä ei ole mitään mainintaa Poliisiammattikorkeakoulun järjestämästä lähisuhdeväkivaltateemaisesta koulutuksesta jo virassa oleville (täydennyskoulutus) ja tutkintokoulutuksissa (poliisin AMK-tutkinto, alipäällystön erikoistumisopinnot AP-EOP ja päällystön YAMK-tutkinto).

Poliisin koulutusta on lisätty sen jälkeen, kun erilaisissa selvityksissä on todettu, että koulutusta ja sen pakollisuutta pitäisi lisätä eri toimijoille, jotka työtehtävissään voivat olla lähisuhdeväkivaltateeman kanssa tekemisissä. Esimerkiksi GREVIO on kiinnittänyt tähän huomiota Istanbulin sopimuksen toimeenpanoa Suomen osalta arvioidessaan ja näiden huomioiden perusteella poliisin koulutusta tässä teemassa on kehitetty.

Poliisiammattikorkeakoulussa on lähisuhdeväkivallan koulutuksen sisältöön kiinnitetty huomiota heti vuodesta 2019 alkaen teeman koulutuksessa olevien puutteiden tultua ilmi. Ratkaisevia tässä olivat GREVIO:n selvityksessä ja ns. EPRAS-hankkeessa tehdyt huomiot sekä ensimmäiset laillisuusvalvonnan ratkaisut. Tämän jälkeen lähisuhdeväkivallan tunnistamista ja siihen puuttumista koskevan koulutuksen lisääminen on nähty Poliisiammattikorkeakoulussa erittäin tärkeäksi kehityskohteeksi. Teemaan käytettävää aikaa on opetuksessa lisätty poliisin tutkintokoulutuksissa kaikilla tasoilla sekä jo valmistuneille poliiseille on järjestetty pakollista koulutusta ns. täydennyskoulutuksena. Erityisesti alipäällystölle (lähiesimiestaso) suunnatun koulutuksen tavoitteena oli, että mahdollisiin epäkohtiin puututtaisiin nopeasti lähiesimiehen toimesta.

Poliisille suunnattua koulutusta on tarkasteltu erilaisissa selvityksissä, kuten lausunnossa on selostettu. Poliisin koulutusten kuvausta ei ole mitään syytä jättää mietinnöstä pois, varsinkin kun muiden toimijoiden osalta koulutusten kuvaus on kattava. Seuraavana on kuvattu poliisihallinnossa toteutettavia lähisuhdeväkivalta-teeman koulutuskokonaisuuksia hieman laajemmin ja sellaisena kuin ne tällä hetkellä toteutetaan.

Mietinnössä viitataan (s. 157) Terveiden ja hyvinvoinnin laitoksen Puutu väkivaltaan -verkkokouluun ja sen sijoittamiseen valinnaiseksi osaksi poliisien lähisuhdeväkivaltaan liittyvää kurssia. Tästä maininnasta saa sen kuvan kuin poliisin koulutus nojaisi pelkästään tähän Terveiden ja hyvinvoinnin laitoksen koulutukseen. Poliisiammattikorkeakoulu pyytää korjaamaan mietintöä siltä osin, ettei tällaista virheellistä kuvaa syntyisi. Kyseinen koulutus on vapaaehtoinen niin täydennyskoulutuksessa kuin tutkintokoulutuksissa monen muun lähisuhdeväkivaltakoulutuksen ohella, joita Poliisiammattikorkeakoulu on toteuttanut yhteistyössä eri toimijoiden kanssa.

Seuraavana on kuvattu Poliisiammattikorkeakoulun toteuttama koulutus täydennyskoulutuksessa ja tutkintokoulutuksissa sellaisena kuin se tällä hetkellä toteutetaan. Ensimmäisenä on hyvin laaja verkkokoulutus, joka on poliisin sisäinen ja Poliisiammattikorkeakoulun laatima sille asetetun tulostavoitteen myötä. Lähtökohtana poliisin täydennyskoulutuksessa on, että koulutusta suorittavat keskittyvät niihin sisältöihin, jotka ovat koulutettavan näkökulmasta eniten päivitystä edellyttäviä. Tätä lähtökohtaa on korostettu myös edellä mainitussa Terveiden ja hyvinvoinnin laitoksen selvityksessä (THL 1/2025, s. 54). Itsenäisen verkkokoulutuksen sisällön selostamisen jälkeen kerrotaan, miten verkkokoulutuksen osaaminen varmistetaan täydennyskoulutuksessa ja tutkintokoulutuksissa. Lopuksi kerrotaan muista poliisihallinnon koulutuksista, joita tästä teemasta toteutetaan.

Lähisuhdeväkivalta ja poliisi -verkkokoulutus

Itsenäisesti suoritettavassa ”Lähisuhdeväkivalta ja poliisi” -verkkokoulutuksessa väkivallan riskinarviointi, uhrin suojeleminen ja lähestymiskielto ovat tärkeässä roolissa. Koulutus on kaikille poliisihallinnossa työskenteleville pakollisesti suoritettava koulutus. Vaikka virkamies olisi suorittanut koulutuksen aikaisemmin täydennyskoulutuksen koulutuksena, virkamies joutuu suorittamaan koulutuksen uudelleen sellaisena kuin se on poliisin tutkintokoulutuksissa (AMK ja YAMK) tai alipäällystön erikoistumisopinnoissa.

Tämän koulutuksen osalta on toteutettu erilaisia versioita. Erityisesti vuosina 2022–2023 koulutuksessa keskityttiin jo virassa olevan alipäällystön osaamisen kehittämistä lähisuhdeväkivallan tunnistamiseksi ja siihen puuttumiseksi. Kohderyhmistä alipäällystölle toteutettiin silloin reaaliaikainen verkkotapaaminen itsenäisen verkkokurssin lisäksi. Nykyään koulutus on täydennyskoulutuksessa itsenäisesti verkossa suoritettavana, jos virkamies esimerkiksi palaa pidemmältä virkavapaalta töihin tai haluaa tarkistaa menettelytavan, joka koulutuksessa opetetaan. Laaja koulutusmateriaali on samalla tietopankki, josta kaikki tarvittava löytyy yhdestä paikasta. Lisäksi yksiköissä voidaan toteuttaa reaaliaikaista koulutusta yksiköiden haluamalla tavalla. Yksiköiden koulutuksissa olisi tavoiteltava lähtökohta, että verkkokoulutuksen sisältöä hyödynnettäisiin.

Poliisin tutkintokoulutuksissa (AMK ja YAMK) ja alipäällystön erikoistumisopinnoissa AP-EOP teeman koulutus on ollut ja on edelleen laajempi kuin täydennyskoulutuksessa.

Sekä täydennyskoulutuksessa että tutkintokoulutuksissa hyödynnettävä ”Lähisuhdeväkivalta ja poliisi” -verkkokoulutus on laadittu siten, että kohderyhmänä on vain poliisi. Koulutuksen sisältöä on

arvioitu eri selvityksissä ja silloin selvityksen tekijöillä on ollut pääsy tähän verkkoalustaan. Selvitysten tekijöiden havainnot on huomioitu koulutuksen sisällön edelleen kehittämässä.

Verkkokoulutus sisältää eri osioita, joissa käsitellään lähisuhdeväkivaltaa ja samalla haavoittuvassa asemassa olevien oikeuksia, väkivaltaan puuttumista ym. hyvin laaja-alaisesti. Koulutuksen toteuttaminen laajana on nähty erityisesti täydennyskoulutuksessa tarkoituksenmukaiseksi, jotta jokainen koulutuksen suorittava voi keskittyä niihin teemoihin, joissa hänellä on osaamisvajetta.

Itsenäisesti suoritettavassa verkkokoulutuksessa on seuraavat osat:

- Poliisin toiminnan merkitys osa: Tämä osa sisältää teemat Lähisuhdeväkivalta ja poliisi, Motivointi lähisuhdeväkivaltaan puuttumiseksi, Voisiko näin käydä poliisissa? ja Mitä poliisin ammattiyhteisö merkitsee?
- Lähisuhdeväkivallan tunnistaminen osa: Tämä osa käsittelee lähisuhdeväkivallan ilmenemistä ja sen muotoja erillisinä teemoina, kuten Naiset ja miehet väkivallan kokijoina, Naiset ja miehet väkivallan tekijöinä, Erityisen haavoittuvassa asemassa olevat henkilöt, Vähemmistöön kuuluva väkivallan kohteena, Yhteisöllinen väkivalta ja vielä lopuksi koontina Lähisuhdeväkivallan muodot. Tunnistamista koskevan osion on todettu käsittelevän lähisuhdeväkivaltaa monimuotoisesti. Tässä osassa opiskelijalla on mahdollisuus tutustua Poliisiammattikorkeakoulun ja ROAD-hankkeen (kohti rikoksetonta elämää) yhteistyössä laadittuihin aineistoihin vaikeiden tilanteiden kohtaamisesta liitettyä väkivallan tunnistamiseen.
- Keinot puuttua väkivaltaan osa: Tämä osa käsittää kaksi eri näkökulmaa. Ensimmäisessä osiossa ”Henkilön kohtaaminen” alla käsitellään teemoja Toiminta ihminen kohdattaessa, Rikoksesta epäillyn tunnistaminen, Kysymysrunko kunniaan liittyvän väkivallan tunnistamiseksi, Lähisuhdeväkivallan rikosepäily ja riskinarviointi, Asiakkaan motivointi ottaa apua vastaan ja Väkivallan käytön lopettaminen on mahdollista. Toisessa osiossa ”Toimenpiteet kentällä ja tutkinnassa” käsitellään teemoja Esitutinnan valmisteleva rooli, Poliisin toiminta tilastojen kautta, Tulkin käyttämisestä viranomaistoiminnassa, Lääkärinlausunnon merkitys näytönä, Näytön hankkiminen pakkokeinoin, Lähestymiskielto ja lähisuhdeväkivalta ja Asianomistajan suojelutarpeen määrittäminen. Teemassa asianomistajan suojelutarpeen määrittäminen esitellään muun muassa Uhridirektiivin keinoja uhrin suojelemiseksi.
- Moniammatillinen yhteistyö osa: Osa muodostuu samoin kahdesta osiosta. Ensimmäisessä osiossa ”Yhteistyön merkitys” käsitellään teemoja Viranomaisyhteistyö, Viranomaisyhteistyön merkitys käytännössä, Ankkuritoiminnan merkitys ja EET-toiminnan merkitys käytännössä. Toinen osio ”Poliisi ja yhteistyötahot” on jaettu teemoihin Ilmoitusoikeudet ja velvollisuudet ilmoittamiseen, Poliisin omat toimijat ja tärkeimmät yhteistyökumppanit sekä Auttavat tahot ja yhteistyökumppanit. Osioden tavoitteena on korostaa poliisin merkitystä lähisuhdeväkivaltaan puuttumisessa (riskinarviointi, jota käsitellään seuraavana) ja uhrin ohjaamisessa tukipalveluihin, jotta muut toimijat saadaan mukaan heidän osaamisensa keskiössä olevilta osin.
- Riskinarviointi osuus koostuu teemoista Riskinarvioinnin merkitys, Moniammatillinen riskinarviointi, Riskinarviointi ja riskitekijät, Riskinarviointi tekijän näkökulmasta – HAH-toiminto, Lähisuhdeväkivallan riskinarvioinnin haasteet ja hyödyt, Erilaisia näkökulmia lähisuhdeväkivaltaan ja riskinarviointiin sekä Poliisin toiminnan vaikuttavuus ja keinot puuttumiseen.

Tässä osiossa käsitellään havainnollisesti riskinarviointia ja esimerkiksi uhrin välttämiskäyttäytymisen vaikutusta riskinarvioinnin tekemiseen palautteen mukaan käytännön läheisellä tavalla. Osiossa kuvattu uhrin välttämiskäyttäytyminen avaa opiskelijalle havainnollisesti sitä, miksi

lähisuhdeväkivallan uhri käyttäytyy vähättelevästi, eikä välttämättä edistä omaa asiaansa tilannetta selvitetessä.

- Poliisit ja jaksaminen osuus koostuu teemoista Poliisin oma jaksaminen, Skenaario stressitilanteesta, Työkaluja resilienssikyvyyn vahvistamiseen ja KIITOS – Poliisin toiminnan mielekkyys. Osiossa keskitytään erityisesti siihen, että vähennetään poliisin turhautumista samassa paikassa käymiseen hälytystehtävillä. Tähän liittyy asiallisesti se, ettei poliisi pysty yksin ratkaisemaan lähisuhdeväkivallan ehkäisemiseen liittyviä tilanteita, vaan väkivallan taustasyihin pitäisi puuttua muissa viranomaisissa ja toimijoissa. Tässä moniammatillisen toimintamallin kokonaisuudessa poliisin toiminnalla on tärkeä merkitys ns. portinvartijana.
- Oppimisen osoittaminen osiossa on erilaiset toteutustavat kohderyhmän mukaan. Täydennyskoulutuksessa eri tasoilla (miehistö, alipäällystö, päällystö ja yksikön johto) oppimisen osaaminen todennetaan itsereflektointitehtävällä, josta opiskelija saa vastauksensa jälkeen valmiiksi laaditut palautteet.

Poliisin eri tutkinnoissa lähisuhdeväkivaltateeman pakollinen koulutus on huomattavasti laajempi kuin täydennyskoulutuksessa. Koulutus sisältää kaikilla tasoilla edellä mainitun itsenäisen opiskelun lisäksi oppimisesseen laatimisen sekä kontaktiopetusta ja harjoituksia. Poliisin AMK-tutkinnossa teemaan käytetään yhteensä noin 30 h, kun tilanteita käsitellään myös muualla opetuksessa.

Poliisin alipäällystön erikoistumisopinnoissa AP-EOP ja päällystön YAMK-tutkinnossa opiskelijat ovat jo suorittaneet koulutuksen aikaisemmin työssä ollessaan. Näissä johtamisen opinnoissa opiskelijat päivittävät osaamisensa ja laativat mainitun oppimisesseen sekä osallistuvat teeman kontaktiopetukseen. Tutkintoa suorittava opiskelija laatii oppimisesseen (vähintään seitsemän sivua) oman tutkinnon (AMK, alipäällystö, YAMK) näkökulmasta, saa henkilökohtaisen palautteen tuotoksestaan ja joutuu tarvittaessa täydentämään tuotosta.

Lähisuhdeväkivaltateemaiset neuvottelupäivät

Poliisihallitus ja Poliisiammattikorkeakoulu ovat järjestäneet yhteistyössä poliisin valtakunnalliset USEL-verkoston laajennetut neuvottelupäivät keväällä 2025. Kohderyhmänä oli poliisi ja sidosryhmien edustajat mahdollisimman laajasti. Näitä tahoja olivat poliisin sisällä valtakunnallisen USEL-verkoston päällystövastaavat, rikostorjunnasta ja valvonta- ja hälytystoiminnoista vastaava päällystö, poliisin yksiköiden MARAK-yhdyshenkilöt, poliisilaitosten kenttäkouluttajien päällystövastaavat ja alipäällystötason kouluttajat, lähisuhdeväkivallan tutkinnanjohtajat ja tutkijat sekä poliisilaitosten sosiaalityöntekijät sekä poliisin lupahallinnon ase- ja turva-alan lupapäätöksistä ja -peruuksista vastaava päällystö ja lupakäsittelijät. Sidosryhmien edustajina neuvottelupäiville kutsuttiin Rikosuhripäivystys, Turvakodit, Nollalinja ja MARAK.

Neuvottelupäivien osaamistavoitteet liittyivät moniammatillisuuden korostuneeseen merkitykseen lähisuhdeväkivaltaan puuttumisessa ja riskinarvioinnin merkityksen ymmärtämiseen ja soveltamiseen lähisuhdeväkivaltatapauksissa sekä väliaikaista lähestymiskieltoa koskevan sääntelyn soveltaminen eri muodoissaan lähisuhdeväkivaltaan puuttumisessa yhdessä muiden toimenpiteiden kanssa. Neuvottelupäivien järjestäminen jatkossa olisi välttämätöntä, mutta sellainen edellyttäisi resursseja, joita tällä hetkellä ei ole käytettävissä.

Yhteistyössä eri tahojen kanssa laaditut koulutusmateriaalit

Poliisiammattikorkeakoulu on tehnyt yhteistyötä eri tahojen kanssa ja saanut poliisihallinnon käyttöön erilaisia lähisuhdeväkivaltaan, riskinarviointiin ja uhrin suojeluun liittyviä koulutuksia. Näitä

seuraavaksi lueteltuja yhteistyötahojen kanssa laadittuja koulutuksia tarjotaan poliisihallinnon käyttöön vapaaehtoisina, koska poliisihallinnolla on edellä kerrottu oma – erityisesti poliisin tarpeisiin laadittu lähisuhdeväkivaltateemainen koulutus. Näiden koulutusten teemoja käsitellään osin myös pakollisessa koulutuksessa ja opiskelija voi halutessaan suorittaa yhteistyökumppanien kanssa laadittuja koulutuksia. Nämä koulutuspaketit ovat mahdollisuudessa suorittaa myös poliisin eri tutkintokoulutuksien aikana vapaaehtoisesti.

Lähisuhdeväkivaltateemaan liittyviä koulutuksia on toteutettu yhteistyössä muun muassa

- Terveiden ja hyvinvoinnin laitoksen kanssa. Näitä koulutuksia ovat THL - Digitaalinen väkivalta, THL - Kunniaan liittyvä väkivalta ja THL - Puutu lähisuhdeväkivaltaan. (Näistä koulutuksista mietinnössä mainitaan Puutu lähisuhdeväkivaltaan.)
- Miessakit ry:n kanssa. Näitä koulutuksia ovat Miehet väkivallan kokijoina - Miessakit Ry ja Miehet väkivallan tekijöinä - Miessakit Ry.
- Sosped-säätiön kanssa romanssihuijauksiin liittyvän verkkokoulutuksen laatimisessa.
- ROAD-hankkeen (kohti rikoksetonta elämää) kanssa. Aineistot liittyvät vaikeiden tilanteiden kohtaamiseen liitettyä väkivallan tunnistamiseen.

Lisäksi Poliisiammattikorkeakoulun tutkimusyksikössä on toteutettu koulutukset ”Haavoittuvassa asemassa olevan asiakkaan kohtaaminen”, ”Itsetuhoisen asiakkaan kohtaaminen” ja ”Poliisin stressinhallinnan ja resilienssin perusteet”. Näitä koulutuksia hyödynnetään laajasti sekä täydennyskoulutuksessa että tutkintokoulutuksissa.

Muut havaintonne ja kommenttinne direktiivin vähimmäisvelvoitteita pidemmälle menevistä (kansallisista) tarpeista naisiin kohdistuvan väkivallan ja perheväkivallan torjumiseksi?

Voitte lausua tämän väliotsikon aiheesta alla.

Muut havainnot ja kommentit direktiivin vähimmäisvelvoitteita pitemmälle menevistä (kansallisista) tarpeista naisiin kohdistuvan väkivallan ja perheväkivallan torjumiseksi

Poliisiammattikorkeakoulu haluaa korostaa, että direktiivin vähimmäisvelvoitteita pitemmälle menevinä tarpeina olisi syytä huomioida muutamia tilanteita.

Tarpeet lainsäädännön kehittämiseen liittyvät ensinnäkin verkkovälitteisiin rikoksiin lapsiin kohdistuvissa rikoksissa. Toisaalta kuulustelujen tallentamista koskevaa sääntelyä olisi syytä kehittää, koska voimassa oleva sääntely ei tarjoa riittäviä ratkaisuja esitutkinnassa laadittujen tallenteiden käyttämisessä asian käsittelyssä.

Puutteelliset suojelutoimet verkkovälitteisiä lapsiin kohdistuneita rikoksia käsiteltäessä

Erityiset suojelutoimet verkkovälitteisissä lapsiin kohdistuneissa seksuaalirikoksissa eivät ole tällä hetkellä riittävällä tasolla, jos asianosaiset eivät ole tavanneet toisiaan reaali maailmassa. Epäilty ei ole välttämättä nähnyt lapsen kasvoja lainkaan rikoksen tapahtuma-aikana, koska viestittely on voinut tapahtua muutoin kuin videovälitteisesti kuvan kanssa keskustelemalla ja lähetetyt kuvat ovat

voineet koskea muita kehon osia kuin kasvoja. Epäillyn toiminta ei ole rikoksen tapahtuessa edellyttänyt tietoa lapsen henkilöllisyydestä, mutta seksuaalirikoksen selvittämisen myötä hän saa lapsen tiedot laajasti. (Rantaeskola – Kaunisto 2024, s. 428–429.) Perusteltu kysymys on, onko tällaisessa tilanteessa välttämätöntä, että epäilty saa asianosaisuuden myötä tietoonsa lapsen henkilötiedot, kun niillä ei ole merkitystä rikosasian kannalta.

Kuulusteluissa asianomistajina oleville lapsille ja nuorille on yleensä musertava tieto, että epäilty saa nähdä heidät kuulustelutallenteelta, mikä voi monin verroin pahentaa seksuaalirikoksen haittavaikutuksia. Näissä tilanteissa on syytä arvioida rikosprosessin näytön tarpeita suhteessa siihen, kuinka pahasti rikosprosessi traumatisoi jo rikoksen kohdannutta asianomistajaa. Rikosprosessin vaatimus asianosaisten kohtaamisesta oikeudenkäynnissä ja kaikkien henkilötietojen antaminen asianosaisten käyttöön on verkkomailman rikoksissa selvä epäkohta uuden toimintaympäristön myötä. (Rantaeskola – Kaunisto 2024, s. 429.)

Epäilty on pystynyt tekemään rikoksen näkemättä lasta ja tietämättä hänen henkilöllisyyttään. Yleensä tapauksen näyttö perustuu kuvien lähettämiseen ja viestittelyyn asianosaisten välillä. Silloin asianomistajan kuulustelua ei voida pitää näytöllisesti välttämättömänä. Jos kuulustelu nähdään välttämättömäksi, käyttökelpoisena menettelynä voidaan pitää esimerkiksi lapsen istumista kuulustelutilassa siten, etteivät hänen kasvonsa ole tunnistettavissa, tai yhtenä vaihtoehtona on lapsen kasvojen sumentaminen tai pikselöinti tallenteesta. (Rantaeskola – Kaunisto 2024, s. 429–430.)

Tätä voidaan perustellusti kritisoida epäillyn taholta, koska epäillyn vähimmäisoikeuksiin kuuluu oikeus kuulustuttaa henkilöä ja tehdä samalla havaintoja hänestä. On toki tärkeää, että tallenteelta on tarkasteltavissa kuulustelun luotettava menettely, mutta tällaisissa tilanteissa epäillyn erityistä tarvetta juuri lapsen kasvojen havainnoimiseen ei oikeuspsykologisen tieteellisen tiedon näkökulmasta voida todeta olevan. (Rantaeskola – Kaunisto 2024, s. 430.)

Molemmissa vaihtoehdoissa – takaraivo kameraan päin tai kasvojen pikselöinti – henkilöstä näkyy tallennetta katsottaessa kuitenkin epäillylle tai syytetylle enemmän kuin aikuisesta vastaavassa tilanteessa oikeuskäsittelyssä näkösuojan takaa. Kun oikeudenkäynnissä asianomistajan suojelutoimena käytetään näkösuojaa, syytetty ei näe asianomistajaa koko oikeudenkäynnin aikana. Kärjistetysti voidaan todeta, että jos aikuinen saa somessa kuvan sukuelimestä (”dickpic”), hän voi välttyä kohtaamasta rikoksesta epäiltyä pääkäsittelyssä, jos häntä kuullaan näkösuojan takaa tai erillisestä tilasta, mutta tallenteelle kuultavalla henkilöllä tätä mahdollisuutta ei ainakaan itsestään selvästi ole. (Rantaeskola – Kaunisto 2024, s. 430.)

Siksi suojelutoimien uudelleen harkinta ja laajentaminen myös tämän rikostyyppin edellyttämällä tavalla on välttämätöntä. Lapsen ja aikuisen yhdenvertainen kohtelu edellyttää, että lapsiasianomistaja voi tarvittaessa olla näyttäytymättä epäillylle näkösermin avulla tai muutoin. (Rantaeskola – Kaunisto 2024, s. 430.)

Nyt kerrotuissa tilanteissa lapsen edun tunnistaminen rikosasiassa edellyttää harkintaa siitä, millaisena asia näyttäytyy lapselle tai nuorelle. Rikosprosessin ei itsessään tule aiheuttaa asianomistajalle enemmän pelkoja ja traumatisoida häntä yhä uudelleen. Jos lapsen etua ei huomioida nyt kerrotuissa tilanteissa, rikosprosessi kääntyy asianomistajana olevaa lasta vastaan. Silloin rikosprosessi ei suojaa alaikäistä asianomistajaa kaikilla mahdollisilla tavoilla, vaan päinvastoin lisää asianomistajana olevan lapsen tai nuoren pelkoja ja heikentää hänen mahdollisuuksiaan rikoksenteijältä suojautumiseen. (Rantaeskola – Kaunisto 2024, s. 430.)

Alle 15-vuotiaiden lasten kuulustelujen tallentamisen (todisteena) eroavaisuudet

Oikeusministeriölle tehdyssä selvityksessä ilmenee, että alle 15-vuotiaan lapsen rikollisen teon kuulustelun toteuttamisessa on alueellisia eroja. Kuulustelu voidaan tallentaa todisteena käytettäväksi, kun lasta epäillään seksuaalirikosta koskevasta tai törkeän tekemuodon mukaisesta rikollisesta teosta, mutta se voidaan myös jättää tallentamatta. Kuulustelun tallentamista pidettiin tärkeänä erittäin vakavan rikollisen teon asianomistajan oikeuksien turvaamiseksi. Joissakin puheenvuoroissa tuotiin esille vaatimus rikollisesta teosta epäillyn oikeusturvan toteutumisesta. Vaikka rikollinen teko ei etene oikeudenkäyntiin rikosasiana, sen käsitteleminen riita-asiana on mahdollista ja tallennetta käytetään silloin todisteena. Kun rikosasiaan liittyy eri asemissa (epäilty, rikollisesta teosta epäilty, asianomistaja ja todistaja) olevia alle 18-vuotiaita lapsia, tallenteen käyttäminen näyttäytyy selvityksen perusteella epäjohdonmukaisena. Selvityksessä tilannetta konkretisoidaan nykyään tavanomaiseksi muodostuvalla ryöstötapauksella, jossa on asianosaisina sekä alle 15-vuotiaita että 15 vuotta täyttäneitä henkilöitä. Tapauksessa voi olla kuusi 15-vuotiasta nuorta ja kaksi 14-vuotiasta lasta, joiden epäillään osallistuneen kolmeen 12-vuotiaaseen kohdistuneeseen ryöstörikokseen. Sääntely ei ole tällä hetkellä johdonmukainen siltä osin, miten esitutkinnassa tehty kuulustelu voidaan tallentaa todisteena käytettäväksi ja miten asianosaisten asema vaikuttaa tilanteeseen. Tarkemmin tätä lainsäädännön epäkohtaa on selostettu Oikeusministeriölle tehdyssä selvityksessä (Oikeusministeriön julkaisuja, Selvityksiä ja ohjeita 2025:30, s. 79–83.)

Lausunnonantajan lausunto

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään

Poliisiammattikorkeakoulun lausunto on kirjattu kattavasti edellisiin kohtiin kunkin asiakohdan yhteyteen.

Poliisiammattikorkeakoulu haluaa lopuksi todeta yhteenvetona, että lähisuhdeväkivaltaan puuttuminen edellyttäisi mietinnössä ehdotettuun verrattuna laajempia toimenpiteitä. Lähisuhdeväkivaltaan puuttuminen edellyttää tarkempien velvoitteiden asettamista myös muille viranomaisille kuin poliisille. Tämä on perusteltua erityisesti siksi, että lähisuhdeväkivaltaan puuttuminen edellyttää moniammatillista yhteistyötä ja koordinoitua valtakunnallista rakennetta, jotta toiminta olisi ennakoitavaa, yhdenvertaista ja resurssien käytön kannalta tarkoituksenmukaista.

Rantaeskola Satu
Poliisiammattikorkeakoulu